

A határőr sorkatonai szolgálathoz köthető jelképek és motívumok egyedi megjelenése

Dr. Vedó Attila

2024.04.29.

*Szervezeti Kultúra – Villanások a határőrizeti szervek életéből c.
konferencia*

Határőr Kultúráért Alapítvány

hokalapitvany.hu

info@hokalapitvany.hu

A határőr sorkatonai szolgálat

1989. előtt

- A testület 75 %-a sorállományú*
- Valamennyi végrehajtó szolgálatban jellemző (SUK, JÖR, mélységi őrs)
- Családias hangulat, őrsgazdálkodás
- „Zöld váll-lapos katonai szolgálat”

1989. után

- Növekvő rendészeti jelleg, csökkenő arányú sorállomány
- DE: Délszláv háború, akciószázadok, határvadászok...
- 1995. végén kivonás az őrsökről és FEP-ekről
- 1998. 05. 01. teljes kivonás

* 1989. 05. 01-én a Határőrség 18 941 fős tényleges létszámából 14 191 fő (75 %) sorállományú határőr volt

A Határőrség önképe

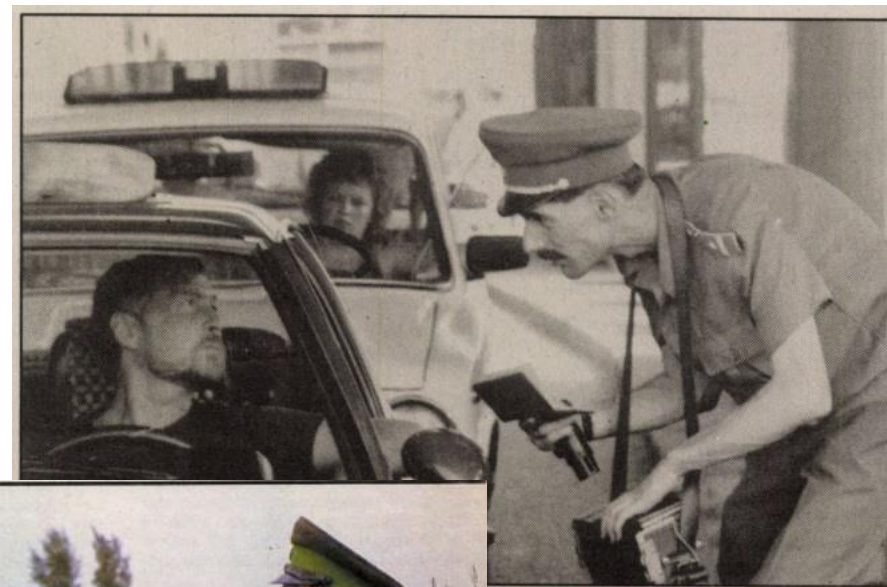
1989. előtt

Határőr - 1985

1989. után

Országhatár - 1995

A Határőrség önképe

1989. előtt

1989. után

A Határőrség önképe

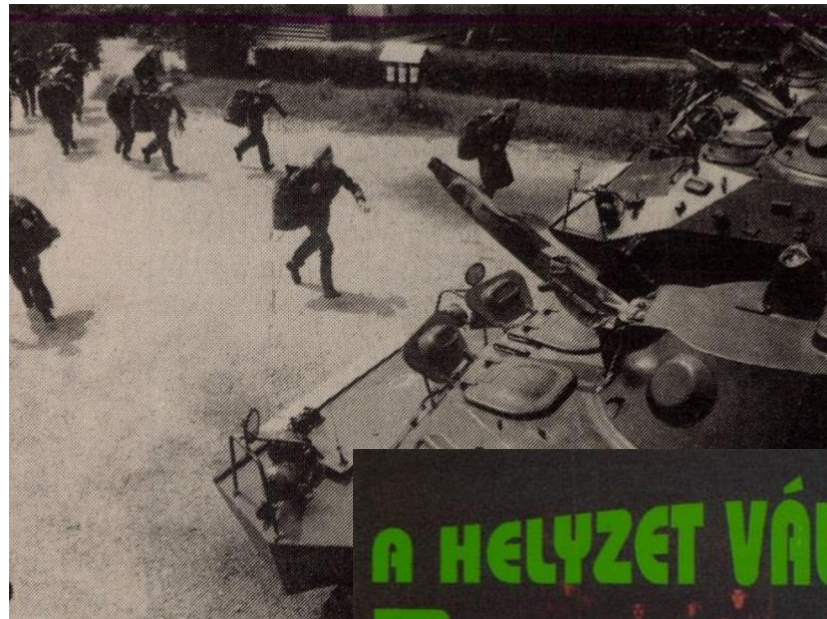

1989. előtt

Az önkéntes határőr hívására Ury hadnagy és a riadócsoporthoz indult

1989. után

A Határőrség önképe

1989. előtt

NYUGDÍJAS-TALÁLKOZÓ

1989. után

SZENT LÁSZLÓ ábrázolása

A középkorban igen erőteljes volt az 1192-ben szentté avatott László király kultusza. Megfestették ma-

Győrbe. Azóta is a Hédervári-kápolna oltárán látható.

Az ötvösök rendszeresen visszatértek a király alakjához. Valószínűleg ilyen lehetett az Erzsébet királyné 1380-as végrendeletében említett László-serleg, mely sajnos nem maradt ránk. Am az 1400-as évek fordulóján készült több gótikus kelyhen csatából és országalmá-

lovas ábrázolás váltotta fel — nyilván a Kolozsvári-testvérek váradi szobra mintájára. Az 1506-ból származó sorozat érdekessége, hogy az ellenség ellen vágató király fején immár a Szent Koronára ismerhetünk (az első ikonográfiai ábrázolás).

Az üvegfestészet egyik XV. századi László-ábrázolása Baselben, a karthausiak templomának ablakfestményén maradt ránk. A külföldön is népszerű királyt jellemző attribútumaival, s glóriájában a svájciak számára is pontosan azonosítható arany-sárga felirattal öröktették meg.

Az alkalmazott művészetek számos más ágában is, így

Kanizsai nyugdíjasok

A Határőrség önképe

1989. előtt

Úgyis mi győzünk, hadnagy elvtárs!

1989. után

A Határőrség önképe

1989. előtt

1989. után

Minden megváltozott, de nem változott semmi...

A sorkatonák számára átadott szervezeti kultúra megjelenési formái:

- Szervezeti lap, szakmai- és szépirodalom (HK, propaganda anyagok)
- Sportversenyek, járőrversenyek, „Kiváló Határőr” mozgalom
- Parancsnoki nevelő munka és a közösség „hangulata”

Az átadott értékek visszatükröződése:

- Szépművészeti alkotások (festmény, faragvány, „barkács” mű)
- Leszerelő zászlók

A leszerelő zászlók művészete

Négy markáns pont mindig megjelenik a zászlókon:

- Amit őrünk
- Akik vagyunk
- Amink van
- Amink nincs

Az ezt kifejező legjellemzőbb motívumok:

- Magyarország sziluettje
- Testületi címer és jelképek
- A szolgálat kellékei, ami körülvesz
- Tiltott élvezetek

Leszerelő zászlók az 1989. előtti időszakból

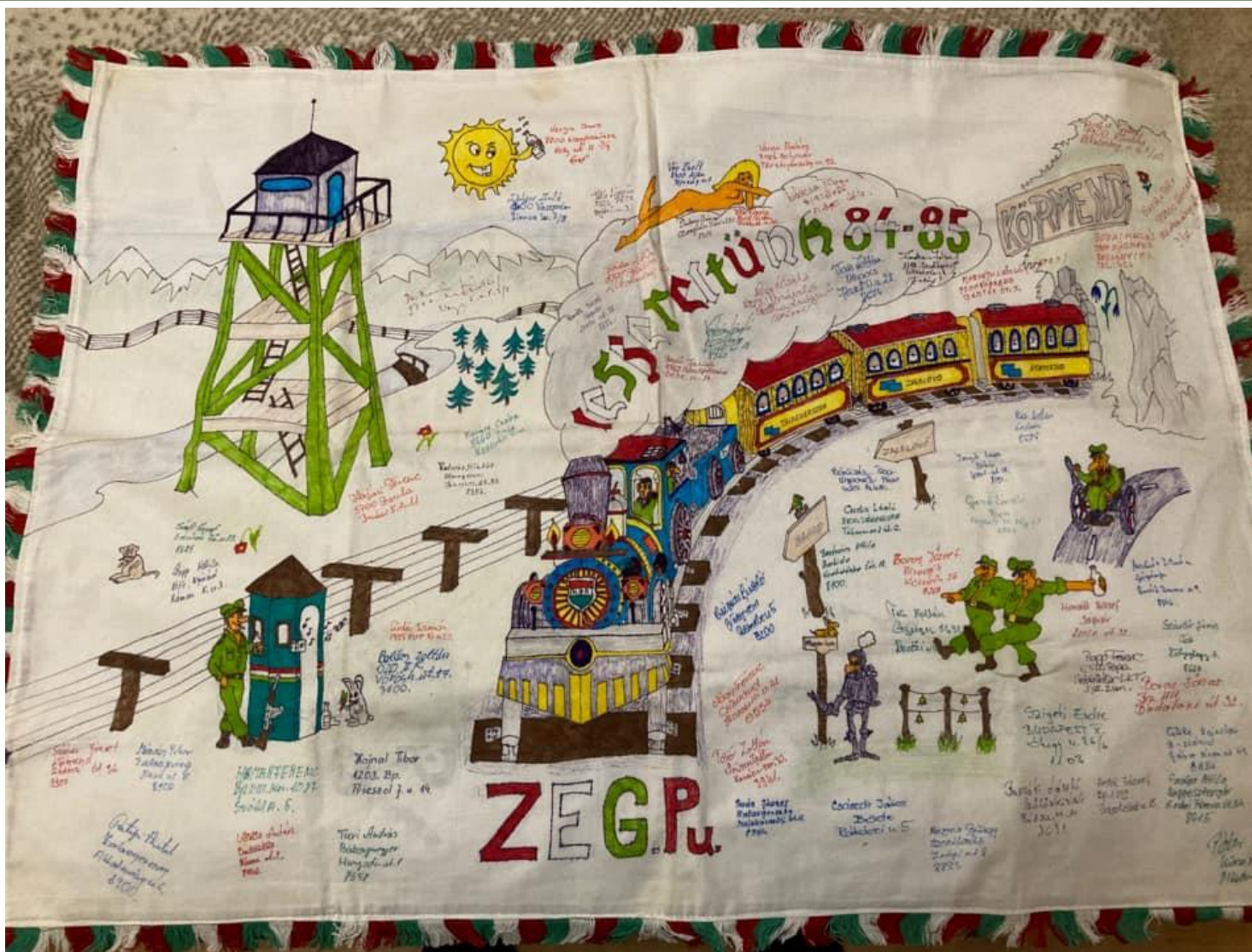
Leszerelő zászlók az 1989. előtti időszakból

Leszerelő zászlók az 1989. előtti időszakból

Leszerelő zászlók az 1989. előtti időszakból

Szabó Péter - Sopronkövesd

Leszerelő zászlók az 1989. utáni időszakból

Leszerelő zászlók az 1989. utáni időszakból

Leszerelő zászlók az 1989. utáni időszakból

Leszerelő zászlók az 1989. utáni időszakból

Illés Flórián - Adyliget

Leszerelő zászlók az 1989. utáni időszakból

Lakatos János
- Nagykanizsa

Minden megváltozott, de nem változott semmi...

Valami régi, valami új...

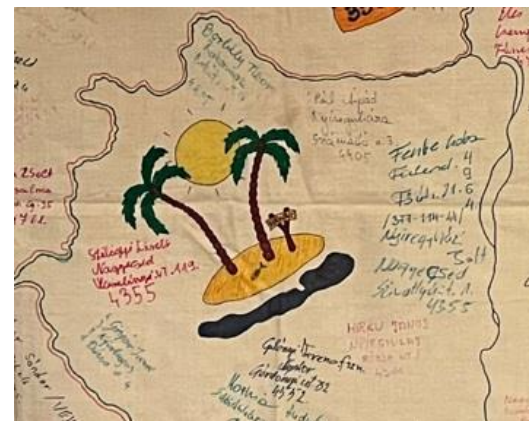

Markáns közös pontok a különböző korszakok zászlói között:

- Hangsúlyos címer
- Határjel, MAFI, szolgálati kutya
- Szinte kivétel nélkül Mo. sziluett (de mindig a Balaton ábrázolásával)
- Vonat, közlekedési eszköz
- Az „öreg katona”
- Kártya
- A „hiányterületek” (hölgy társaság és alkohol)

Jellemző példák az előbbiekre

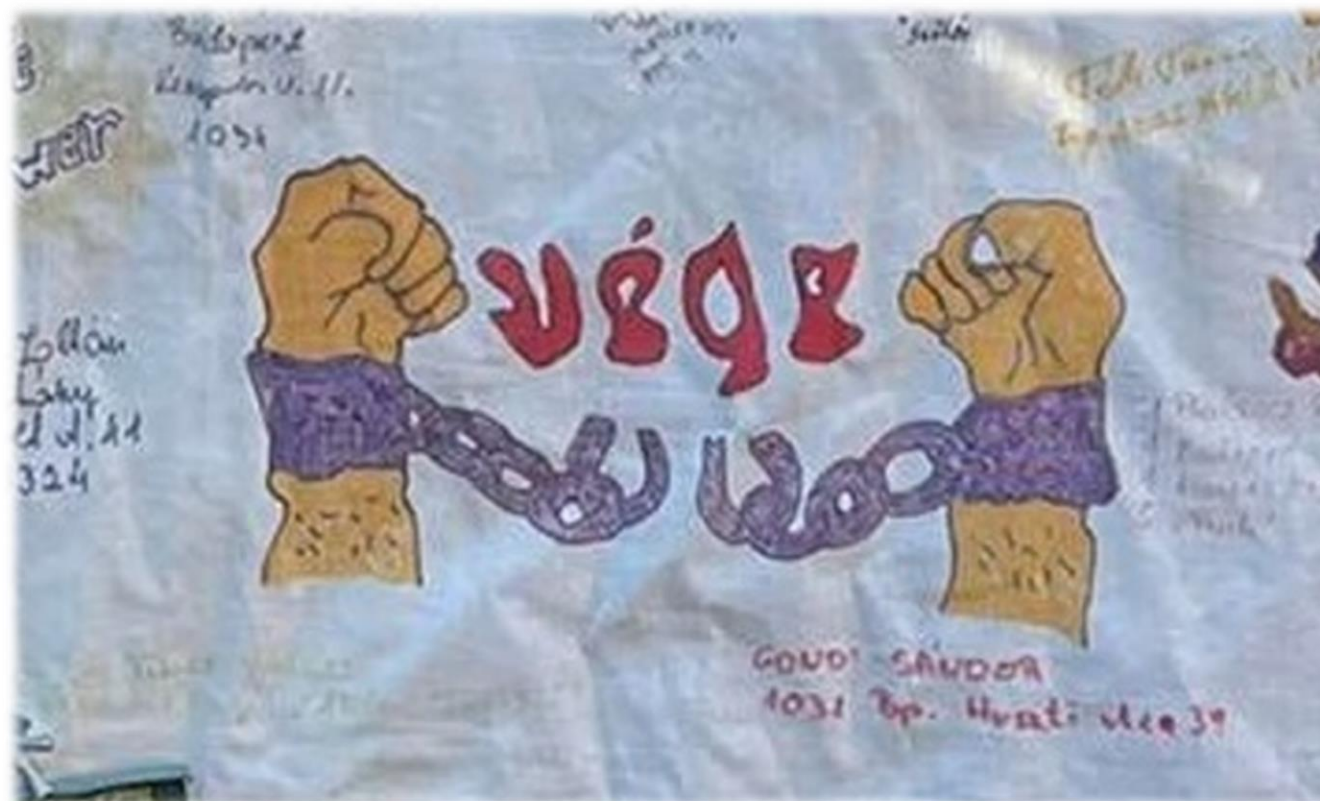

Örökség

- Az alapítvány 2022. augusztusában megrendezte a leszerelő zászlók szépségversenyét az on-line térben
- 119 volt határőr küldött be 145 fényképet becses emlékéről
- Az esemény megmutatta a testületi értékek átadásának tartósságát

Üzenete a jövőnek: meg kell találni azt a módszert, amivel a Határőrség a rendszerváltáson átívelően meg tudta szólítani az akkori fiatal felnőtteket úgy, hogy nyugdíjasként is büszkeséggel töltse el őket a testülethez tartozás emléke!

Köszönöm a figyelmet!